

Marina Vinaj

Muzej Slavonije Osijek

MARIJA MALBAŠA U KULTURNO-POVIJESNOM ISTRAŽIVANJU MR. SC. VERE ERL

Marija Malbaša – ishodište osječkoga knjižničarstva – otkrivena je i prepoznata te većim dijelom i prezentirana, kako to u podnaslovu projekta *Knjižna baština u fondovima hrvatskih knjižnica*¹ stoji od 2006. godine, u znanstvenom radu mr. sc. Vere Erl.

Projektni zadatak, kako ga sama naziva, postao je iznimno značajan istraživački rad koji ime prve stručne knjižničarke u Osijeku te njezinu široku i raznovrsnu stručnu i znanstvenu djelatnost veže uz kulturno-povijesnu priču Osijeka.

Marija Malbaša, poznata do nedavno užem knjižničarskom krugu Osijeka i Slavonije, zaslužna je za legitimiranje i prepoznavanje Osijeka kao srednjoeuropskog grada i prevoditelja gospodarskog i kulturno-povijesnog razvoja te s pravom nazvanim *Metropola Slavonije*, kako to u uvodnom tekstu – *Marija Malbaša – godine sjećanja*² navodi mr. sc. Erl.

Rođena u Osijeku, školovana u Zagrebu, Beču i Grenoblu, stekavši diplomu iz njemačkog i francuskog jezika i književnosti, Marija Malbaša radila je kao profesorica na Ženskoj realnoj gimnaziji te do mirovine kao knjižničarka u knjižnici Muzeja Slavonije u Osijeku. Vrijedna muzejska knjižnica, posebno obogaćena poslijeratnim prilivom privatnih knjižnica, bogatim stručnim fondom te zavičajnom zbirkom, prerasla je fondom i djelatnošću funkciju priručne muzejske knjižnice te biva prepoznata kao značajna općeznanstvena riznica, u koju redovito vraćaju brojni studenti, stručnjaci i znanstvenici.

Upravo je Marija Malbaša, kao prva povjerenica Društva bibliotekara Hrvatske u Osijeku, kako to po prvi puta iznosi mr. sc. Erl, bila i članica Povjerenstva koje je davne 1966.

¹ Projekt Ministarstva kulture, voditeljica Jelena Lakuš, Filozofski Fakultet Osijek - [Organizacija, interpretacija i očuvanje hrvatske pisane baštine](#) (12.03.2012.)

² Kolo Matice hrvatske 15(2005), 2. http://www.matica.hr/Kolo/kolo2005_2.nsf/AllWebDocs/verl (12.03.2012.)

godine istaknulo potrebu osnivanja naučne biblioteke u gradu duge kulturne tradicije, fakulteta i instituta.

Uz aktivnosti u Društvu bibliotekara, istražena je i aktivnost prof. Malbaše u arheološkom klubu *Mursa*, kasnije Društvu prijatelja starina *Mursa* – zaslužnog za poticanje muzejske, galerijske i knjižničarske djelatnosti u Osijeku te Muzejskom društvu Slavonije i Baranje.

Nastavljajući svoj rad nakon odlaska u mirovinu u Centru za znanstveni rad JAZU, prof. Malbaša objavljuje kapitalna djela: *Povijest tiskarstva u Slavoniji* te *Osječka bibliografija* u dva sveska (1981. i 1985.), zabilježivši cjelokupnu tiskarsko-izdavačku produkciju Osijeka.

Tom Bibliografijom, kako navodi mr. sc. Erl, predstavila je život Osijeka od 18. do druge polovice 20. stoljeća i predočila sve manifestacije jedne uže sredine, stoga ona može poslužiti kao putokaz i pomagalo za mnoge pojedinosti i događanja iz političke, ekonomske, kulturne i društvene prošlosti, koju često izostavlja povijest.

Zabilježeni su i brojni stručni, znanstveni i prevodilački radovi objavljavani u *Vjesniku bibliotekara Hrvatske*, *Glasniku slavonskih muzeja*, *Muzeologiji*, *Glasu Slavonije*.

Matica hrvatska u svibnju 1990. godine dodjeljuje počasno članstvo prof. Malbaši.

Ne znam zna li većina članova Matice hrvatske njezine zasluge za dobivanje počasnog članstva, pita se mr. sc. Erl. u svom radu o Mariji Malbaši³ – pišući o aktivnom djelovanju i članstvu u posljednjem Upravnom odboru prije ukinuća početkom sedamdesetih.

Za svoj rad u bibliotekarstvu Marija Malbaša dobila je 1968. godine Kukuljevićevu povelju, najveće priznanje u struci, 1974. godine Diplomom Saveza bibliotekarskih društava Jugoslavije, 1969. godine Spomen-diplomu Gradske knjižnice Osijek te 1976. godine Diplomom počasnog člana Muzejskog društva Slavonije i Baranje i Muzeja Slavonije.

Društvo Knjižničara 2006. godine ustanovilo je *Povelju Marija Malbaša* za izuzetne zasluge u struci. Prvu povelju zaslužno je primila mr. sc. Vera Erl.

Znakovita je veza dviju velikih knjižničarki Osijeka. Povelja je tek poveznica predanog i strpljivog znanstvenog rada, beskrajne ljubavi prema struci, ustrajnog zalaganja za kulturni i strukovni boljitak, široke i raznovrsne interese, silnu radnu energiju i optimizam.

³ http://www.matica.hr/Kolo/kolo2005_2.nsf/AllWebDocs/verl (12.03.2012.)

Do sada objavljeni radovi mr. sc. Vere Erl o radu Marije Malbaše:

Doprinosa Marije Malbaše istraživanju kulturne povijesti Osijeka i Slavonije // Izazovi pisane baštine : zbornik radova u povodu 75-te obljetnice života A. Stipčevića, Osijek: Filozofski fakultet, 2005.

Marija Malbaša : godine sjećanja // Kolo Matice hrvatske 15(2005), 2

Kulturno-prosvjetiteljski rad Marije Malbaše : izlaganja na Stručnom skupu posvećenom Mariji Malbaši // Knjižničarstvo 11/12(2007/2008)

ukazuju temeljit i opsežan istraživački rad koji će se, zasigurno nastaviti u budućnosti, bogateći tako osječku knjižničarsko-povijesnu priču.

Profesorica Malbaša svoje najznačajnije radove zgotovila je u mirovini, napominjući da je tada konačno imala vremena. Stoga, draga profesorice Erl, očekujemo još uistinu mnogo.

Hvala!